

การเปิดประเด็นข่าวและกระบวนการทำข่าวของผู้สื่อข่าวการเมือง

นางสาวกรกช สุรกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ ภาควิชาวารสารสนเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974 - 638 - 098 - 2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

NEWS ISSUE OPENING AND NEWS MAKING PROCESS OF POLITICAL REPORTER

Miss Korakot Surakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Journalism

Department of Journalism

Graduate School

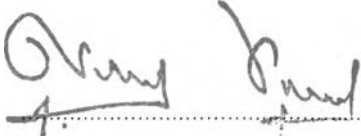
Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974 - 638 - 098 - 2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปิดประเด็นข่าวและกระบวนการทำข่าวของผู้สื่อข่าวการเมือง
โดย นางสาวกรกช สุรกุล
ภาควิชา วารสารสนเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร เชยประทับ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วิจิตลักษณ์ แสงอุไร)

กรกช สุรกุล : การเปิดประเด็นข่าวและกระบวนการทำข่าวของผู้สื่อข่าวการเมือง (NEWS ISSUE OPENING AND NEWS MAKING PROCESS OF POLITICAL REPORTER) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.พีระ จิรโสภณ , 158 หน้า.
ISBN 974 - 638 - 098 - 2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกระบวนการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดประเด็นข่าวและการทำข่าวของผู้สื่อข่าวการเมือง ด้วยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่น่าจะมีส่วนช่วยเสริมในการเปิดประเด็นข่าว 3 ลำดับแรก คือ ประสิทธิภาพการทำงานด้านข่าว แหล่งข่าว และมุมมองในการคัดเลือกข่าว ส่วนปัจจัยที่มีส่วนช่วยเสริมในการทำข่าวการเมือง 3 ลำดับแรก คือ ความรู้ความสนใจทางการเมือง ความร่วมมือของแหล่งข่าว และแรงจูงใจในการทำข่าว

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ตามนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ของผู้สื่อข่าวกับการมีประสิทธิผลในการเปิดประเด็นข่าว พบว่า ประสิทธิภาพในการเปิดประเด็นข่าวของผู้สื่อข่าวในประเภทสื่อที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P < .05$ โดยผู้สื่อข่าวโทรทัศน์จะมีประสิทธิผลในการเปิดประเด็นข่าวมากกว่ากลุ่มผู้สื่อข่าวในสื่ออื่น ส่วนคุณลักษณะด้านเพศ อายุ พื้นฐานการศึกษา สายงานประจำที่แตกต่างกันของผู้สื่อข่าว ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีประสิทธิผลในการเปิดประเด็นข่าว

ภาควิชาวารสารสนเทศ.....
สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์.....
ปีการศึกษา2540.....

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C850322 JOURNALISM
: MAJOR
KEY WORD: NEWS ISSUE OPENING / NEWS MAKING PROCESS / FACTORS / BEHAVIOR

KORAKOT SURAKUL : NEWS ISSUE OPENING AND NEWS MAKING PROCESS OF POLITICAL REPORTER.

THE THISIS ADVISOR : ASSOC. PROF. PIRA CHIRASOPONE ; Ph.D. 158 PP. ISBN 974 - 638 - 098 -2

The main Propose of this research is to study the process and relate factors in news issue opening and news making among political reporters. The survey method and in-depth interview were to employed to collect research data.

Results of this research show that political reporters' news experience , news sources and vision in news selection , repectively were major factors facilitating news issue the process of opening. At the same time major factors supporting the news making process of political reporters were there political knowledge and political interest , news source's coperating and reporters' news making motivative , repectively.

Findings from the statistical test demonstrate the news issue opening experience was related to the TV. reporters tended to have more experience in news issue opening than the reporters from other media reporters' media affiliation. However, news issue opening experience were not related to the reporters' characteristics on sex , age education and news beat.

ภาควิชา.....วารสารสนเทศ.....

สาขาวิชา.....การหนังสือพิมพ์.....

ปีการศึกษา.....2540.....

ลายมือชื่อนิสิต..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..........

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณา จากคณาจารย์จากภาควิชาวารสารสนเทศ สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ โดยเฉพาะ รศ.ดร.พีระ จิรโสภณ อาจารย์ที่ปรึกษา ได้เมตตา เสียสละเวลาให้คำแนะนำและแก้ไขจุดบกพร่องทำให้งานวิทยานิพนธ์ สมบูรณ์ขึ้น รวมทั้ง รศ.ดร.เสถียร เขยประทับ และ รศ.รจิตลักษณ์ แสงอุไร กรรมการ ซึ่งล้วน ให้คำชี้แนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ผู้วิจัยได้รับน้ำใจจากพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ โดยเฉพาะคุณชัชวูฒิ พวงสุวรรณ , คุณจำเริญ และพี่ ๆ นักข่าวทุกคน ที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยนี้ ทั้งยังมีผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นอย่างดีเกี่ยวกับเทคนิคการพิมพ์ (พี่ฮั้ง, อ้อ, หมวยและน้องไอ้ต) พร้อมกับได้รับแรงใจ กำลังใจที่ดีเยี่ยมจากพี่ตึก (อภิสร บุญยงค์)มาโดยตลอด ซึ่งต้องขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา (นายบุญล-นางอุดม สุรกุล) เป็นอย่างสูงที่ให้โอกาส และให้การสนับสนุนด้านการศึกษา ทั้งยังคอยอบรม สั่งสอน ทำให้ผู้วิจัยมีความมานะ อดทน พร้อมกับพี่ชาย (นายอรรถกร สุรกุล) ที่ร่วมเป็นกำลังใจสำคัญสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ด้วย

กรกช สุรกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1	
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามนำวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
บทที่ 2	
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
บทบาทสื่อมวลชนต่อสังคม.....	10
บทบาทของหนังสือพิมพ์ในระบอบประชาธิปไตย (เสรีนิยม).....	13
บทบาทของผู้สื่อข่าวต่อสังคม.....	16
การรายงานข่าวเชิงสืบสวน.....	26
ผลกระทบจากการรายงานข่าว.....	27
บทที่ 3	
ระเบียบวิธีวิจัย.....	33
ประชากร.....	33
กลุ่มตัวอย่าง.....	33
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การทดสอบเครื่องมือ.....	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
เกณฑ์การให้คะแนน.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
บทที่ 4	
ผลการวิจัย.....	42
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สื่อข่าวสายการเมือง.....	43
ตอนที่ 2 กระบวนการเปิดประเด็นข่าว.....	45
ตอนที่ 3 กระบวนการทำข่าวและพฤติกรรมของการทำข่าว.....	54
ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	87
ตอนที่ 5 กรณีศึกษาการเปิดประเด็นข่าว.....	93
บทที่ 5	
สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	118
สรุปผลการวิจัย.....	119
อภิปรายผล.....	127
ข้อเสนอแนะ.....	137
รายการอ้างอิง.....	139
ภาคผนวก.....	142
ประวัติผู้เขียน.....	158

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สื่อข่าว.....	44
ตารางที่ 2 แจกแจงความถี่ของผู้สื่อข่าวและจำนวนข่าวที่เคยเปิดประเด็นข่าว.....	45
ตารางที่ 3 แจกแจงความถี่ของผู้เปิดประเด็นข่าวที่ระบุถึงวิธีการต่างๆในการเปิด ประเด็นข่าว.....	46
ตารางที่ 4 แจกแจงความถี่ของแหล่งข่าวสำหรับการเปิดประเด็นข่าว.....	47
ตารางที่ 5 แจกแจงความถี่ของเหตุหรือแรงจูงใจในการเปิดประเด็นข่าว.....	47
ตารางที่ 6 แจกแจงความถี่การนำเสนอข่าวภายหลังการเปิดประเด็นข่าว.....	48
ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของระยะเวลาในการเสนอข่าวที่เปิดประเด็น.....	49
ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของการสนับสนุนจากกองบรรณาธิการ.....	49
ตารางที่ 9 แจกแจงความถี่ของวิธีการสนับสนุนจากกองบรรณาธิการ.....	50
ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของการสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงาน.....	50
ตารางที่ 11 แจกแจงความถี่ของวิธีการสนับสนุนของเพื่อนร่วมงาน.....	51
ตารางที่ 12 แจกแจงความถี่ของผลจากการเปิดประเด็นข่าว.....	52
ตารางที่ 13 แจกแจงความถี่ของปัจจัยที่น่าจะมีส่วนช่วยเสริมในการเปิดประเด็นข่าว.....	53
ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนข่าวที่ทำและแหล่งข่าวที่ติดต่อพูดคุย ในแต่ละวัน.....	55
ตารางที่ 15 แสดงจำนวนความถี่และร้อยละของลักษณะของข่าวที่ทำในแต่ละวัน.....	58
ตารางที่ 16 แสดงจำนวนความถี่และร้อยละของพฤติกรรมในการทำข่าวของผู้สื่อข่าว.....	62
ตารางที่ 17 แสดงจำนวนความถี่และร้อยละของลักษณะพฤติกรรมการทำข่าวของผู้สื่อข่าว....	66
ตารางที่ 18 แสดงจำนวนความถี่ ร้อยละและค่าเฉลี่ยน้ำหนักของปัจจัยที่มีส่วนช่วยเสริม ในการทำข่าว.....	70
ตารางที่ 19 แสดงจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยน้ำหนักของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการทำข่าว...	74
ตารางที่ 20 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวการเมืองต่อประเด็น สัมพันธภาพระหว่างผู้สื่อข่าวกับแหล่งข่าว.....	76
ตารางที่ 21 แสดงจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยน้ำหนักของการให้คำนิยามข่าวของผู้สื่อข่าว การเมืองพิจารณาในแง่ความสำคัญของคัพระกอบข่าว.....	79
ตารางที่ 22 แสดงจำนวน ความถี่ ร้อยละและค่าเฉลี่ยน้ำหนักของการให้คำนิยามข่าวของ ผู้สื่อข่าวการเมืองพิจารณาในแง่หลักเกณฑ์การพิจารณาเสนอข่าว.....	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 23 แสดงจำนวน ความถี่ ร้อยละและค่าเฉลี่ยน้ำหนักของการคัดเลือกชาวต่างๆ ของผู้สื่อข่าวการเมือง.....	86
ตารางที่ 24 สรุปความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคลของผู้สื่อข่าวด้านต่างๆกับ ประสบการณ์ในการเปิดประเด็นข่าว.....	87
ตารางที่ 25 แสดงจำนวนและร้อยละเปรียบเทียบประสบการณ์ในการเปิดประเด็นข่าว ของเพศที่แตกต่างกัน.....	88
ตารางที่ 26 แสดงจำนวนและร้อยละเปรียบเทียบประสบการณ์ในการเปิดประเด็นข่าว ของอายุที่แตกต่างกัน.....	89
ตารางที่ 27 แสดงจำนวนและร้อยละเปรียบเทียบประสบการณ์ในการเปิดประเด็นข่าว ของพื้นฐานการศึกษาที่แตกต่างกัน.....	90
ตารางที่ 28 แสดงจำนวนและร้อยละเปรียบเทียบประสบการณ์ในการเปิดประเด็นข่าว ของแหล่งข่าวประจำที่แตกต่างกัน.....	91
ตารางที่ 29 แสดงจำนวนและร้อยละเปรียบเทียบประสบการณ์ในการเปิดประเด็นข่าว ของผู้สื่อข่าวแต่ละสื่อ.....	92
ตารางที่ 30 แสดงรายละเอียดการนำเสนอเนื้อหาในช่วงเปิดประเด็นข่าว.....	103
ตารางที่ 31 แสดงรายละเอียดการนำเสนอเนื้อหาในช่วงสืบหาความคืบหน้าและรักษา กระแสข่าว.....	105
ตารางที่ 32 แสดงรายละเอียดการนำเสนอเนื้อหาในช่วงเกิดการเปลี่ยนแปลง.....	114

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แบบจำลอง “ผู้เฝ้าประตู” ของ ดี เอ็ม ไวท์.....	19
ภาพที่ 2 แบบจำลองการกำหนดเรื่องพิจารณาของ ซอร์ และแมคคอมส์.....	28
ภาพที่ 3 การจัดวารสารของซอร์ และแมคคอมส์.....	31
ภาพที่ 4 แผนภาพแสดงที่มาของการเปิดประเด็นข่าว ส.ป.ก. 4-01.....	96
ภาพที่ 5 แผนภาพแสดงยุทธวิธีการในเปิดประเด็นข่าว.....	99
ภาพที่ 6 แผนภาพแสดงขั้นตอนของกระบวนการทำข่าว.....	101